

Klimaatverandering: een grote bedreiging voor de volksgezondheid

Voorstellen voor een duurzaam regeerakkoord

De Jonge Klimaatbeweging maakt zich veel zorgen over de impact van klimaatverandering op de gezondheid van Nederlanders. De Jonge Klimaatbeweging vertegenwoordigt de stem van meer dan 70 jongerenorganisaties op het gebied van klimaatbeleid.

Klimaatverandering vormt wereldwijd een groot risico voor de volksgezondheid. Dit heeft de Lancet gepubliceerd in 'The Lancet Countdown 2018', een rapport opgesteld door wetenschappers van 27 internationale universiteiten van alle continenten, de Verenigde Naties en internationale agentschappen¹. De Wereldgezondheidsorganisatie noemt klimaatverandering zelfs als grootste bedreiging van de wereldwijde gezondheid van de 21e eeuw², en ZonMw Kennisagenda Klimaat en Gezondheid acht de risico's voor de Nederlandse volksgezondheid onacceptabel hoog³. Tegelijkertijd is de gezondheidszorg verantwoordelijk voor 8,1% van de Nederlandse CO₂-uitstoot⁴. Klimaatactie is noodzakelijk (om de impact te verkleinen). Daarnaast bieden klimaatmaatregelen kansen om de volksgezondheid te verbeteren.

Gezondheidseffecten in Nederland

Zoals beschreven in de kennisagenda van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, de Universiteit Maastricht en de Wageningen University & Research, worden wij in Nederland steeds meer geconfronteerd met de mogelijke gezondheidsrisico's gerelateerd aan klimaatverandering. Voorbeelden hiervan zijn:

- Toename van **hittestress** wat leidt tot **extra sterfte**;
- Groter risico op **tropische ziekten**, onder andere overgebracht door tijgermuggen die zich steeds dichterbij Nederland kunnen gaan vestigen;
- **Hooikoortsklachten** in het winterseizoen;
- Een groter risico op de **ziekte van Lyme** door een groeiend aantal teken. Tussen de jaren 2001 en 2017 is het percentage van mensen die de ziekte van Lyme krijgt **verdubbeld**;
- Toename van de **eikenprocessierups**;
- Hoger risico op **huidkanker** door blootstelling aan de toenemende intensiteit van UV-straling.

Door de verwachte verdere verandering van het klimaat zal de genoemde en andere gezondheidsrisico's nog groter worden.

---

¹ Watts, N., et al. (2018) The Lancet Countdown on health and climate change: from 25 years of inaction to a global transformation for public health. *The Lancet*, 391(10120), 581-630. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(18\)32594-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(18)32594-7)

² World Health Organization. (2015). WHO calls for urgent action to protect health from climate change – Sign the call. World Health Organization. Geraadpleegd op 11 december, 2020, van <https://www.who.int/globalchange/global-campaign/cop21/en/>

³ Martens, P., et al. (2019). Kennisagenda Klimaat en Gezondheid. *ZonMw*. Geraadpleegd op 11 december, 2020, van https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Gezondheidsbescherming/Kennisagenda_Klimaat_en_Gezondheid_digi_versie.pdf

⁴ Van Beek, R. (2020) Gezondheidssector en klimaat. *ZonMw*. Geraadpleegd op 21 januari, 2021, van https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Gezondheidsbescherming/Klimaat_en_Gezondheid/20200712_Samenvatting_Nederland_R.VanBeek.pdf

Voorstellen

Om in Nederland voorbereid te zijn op deze aankomende crisis voor de volksgezondheid is het essentieel dat men op tijd de nodige actie onderneemt. Om deze reden doen wij, vertegenwoordigers van meer dan jongeren, de volgende vier urgente voorstellen ten behoeve van het nieuwe regeerakkoord:

- **Stel in het klimaatbeleid de relatie met gezondheid centraal**

De impact van de klimaatverandering op de Nederlandse gezondheidszorg (in termen van ziektelast, zorgcapaciteit en -kosten) wordt meegenomen in het nationale gezondheidsbeleid (VWS) en het klimaatbeleid (EZK).

- **Stel een nieuw preventieakkoord op**

Het kabinet zal, in overleg met relevante sectoren, maatregelen opstellen die de negatieve effecten van klimaatverandering op de volksgezondheid voorkomen. Specifieke voorbeelden voor de gezondheidszorgsector zijn het verlagen van het energieverbruik van de ziekenhuizen en het terugbrengen en/of verduurzamen van de reisbewegingen van zorgmedewerkers en patiënten aan de hand van de afspraken in de Green Deal⁵.

- **Creëer bewustwording**

De overheid creëert bewustwording binnen de Nederlandse samenleving over de gezondheidseffecten van klimaatverandering. Daarnaast de overheid de informatie over de klimaatmaatregelen zeer toegankelijk zodat deze makkelijker begrepen kan worden en deze bijdraagt aan het verhogen van het draagvlak voor deze maatregelen. Bij deze informatievoorziening is er openheid over de kosten en over baten. Hierbij zal ook extra aandacht worden besteed aan hoe de voorgestelde klimaatmaatregelen tot een gezonder leven zullen leiden voor alle Nederlanders. Gedacht kan worden aan de verbetering van de luchtkwaliteit en de impact op bepaalde gezondheidsrisico's.

- **Implementatie in het onderwijs**

Onderwijs is bij bewustwording essentieel. Daarom zullen klimaatverandering, duurzaamheid en hun relatie tot gezondheid integraal in het onderwijs moeten worden opgenomen. Belangrijk is te beginnen bij zorgopleidingen zoals verpleegkunde en geneeskunde. Kennis en bewustwording binnen deze opleidingen leidt tot zorgprofessionals die begrijpen en kunnen uitleggen welke impact klimaatverandering heeft op de gezondheid en welke interventies daarbij nodig zijn, nu en in de toekomst.

Over de Jonge Klimaatbeweging

De Jonge Klimaatbeweging (www.jongeklimaatbeweging.nl) verenigt de stemmen van meer dan 100.000 jongeren tussen de 16 en 32 jaar verspreid over meer dan 70 diverse jongerenorganisaties op het gebied van klimaatbeleid. De Jonge Klimaatbeweging vertegenwoordigt deze stem in de politiek en het bedrijfsleven. Zo zat de Jonge Klimaatbeweging aan de tafels van het Klimaatakkoord en maakt zij deel uit van het SER Jongerenplatform. De Jonge Klimaatbeweging is ook de focal point for SDG 13: klimaatactie, voor SDG Nederland.

---

⁵Gupta Strategists (2019). Een stuur voor de transitie naar duurzame gezondheidszorg- kwantificering van de CO2-uitstoot en maatregelen voor verduurzaming. Geraadpleegd op 8 februari 2021 op https://gupta-strategists.nl/storage/files/1920_Studie_Duurzame_Gezondheidszorg_DIGITAL_DEF.pdf